

**Projekt**

z dnia 21 lutego 2024 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....  
RADY GMINY RUDKA**

z dnia ..... 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rudka  
na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463, 1688) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426,1429) Rada Gminy w Rudce uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Rudka na lata 2024 – 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rudka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

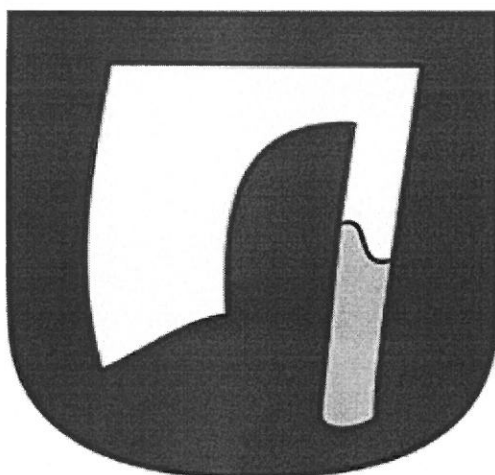
Przewodniczący Rady Gminy

**Łukasz Niemyjski**

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Gminy Rudka

z dnia ..... 2024 r.



**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY  
W GMINIE RUDKA  
NA LATA 2024-2026**

**Rudka, 2024 rok**

## Wstęp

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, zwany dalej Programem stanowi realizację obowiązku nałożonego na gminy w związku z wprowadzeniem ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Rudka w latach 2020-2023. Program koresponduje z zapisem w preambule w/w ustawy: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się, w wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”. Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomocą rodzinie. Ważną zasadą jest jawność działania organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich uczestników działań. Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna dziecka i rodziny. Dziecko i rodzina wymagają wsparcia, szczególnej troski, opieki i ochrony. Rodzina jest pierwszym, naturalnym środowiskiem i grupą społeczną dla dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji oraz kształtowania się osobowości dziecka. Jest ona tą wspólnotą, która w kolejnych okresach rozwojowych dziecka powinna wypełniać różnorodne funkcje: opiekuńcze, rozwojowe, edukacyjne i emocjonalne. Ponosi także główną odpowiedzialność za zaspokojenie potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych. Prawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskich tworzy korzystne środowisko wychowawcze, opiekuńcze i socjalizacyjne dla dziecka, w którym optymalnie następuje rozwój cech osobowości, kształtują się wartości i normy przyjęte w społeczeństwie. To rodzina przekazuje dziecku swój system wartości i tradycje – ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa, jak i w okresie dojrzewania. Konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania rodzina stanowi dla swych członków, zwłaszcza dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby własne i możliwości samodzielnego rozwiązania występujących problemów oraz nie potrafiącą przezwyciężyć pojawiających się w systemie rodzinnym sytuacji kryzysowych. Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest wówczas podjęcie działań interdyscyplinarnych, tj.:

- 1) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska,
- 2) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem,
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 4) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej,
- 5) dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

Odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy tj. uwzględniać zasoby własne rodziny, odbywać się przy jej aktywnym udziale oraz za jej zgodą. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać. Powyższe oddziaływania pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024- 2026 jest rozwijanie funkcjonującego na terenie Gminy Rudka spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do ich prawidłowego wypełniania poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Planowane w programie działania, w zależności od celów, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji danej rodziny, będą

miały charakter: prewencyjny, profilaktyczny i edukacyjny. Realizacja Programu będzie możliwa dzięki zaangażowaniu i współpracy lokalnych służb i instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 odpowiada założeniom ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i uwzględnia lokalne uwarunkowania oraz nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Będzie uzupełnieniem zadań realizowanych na rzecz rodziny e Gminie Rudka , a zapisanych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rudka na lata 2020-2027.

## **I. PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU**

W celu zapobiegania i rozwiązywania istniejących problemów z jakimi borykają się rodziny, powstał Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 dla gminy Rudka. Program będzie oparty w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
8. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
9. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
10. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
11. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
12. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
13. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rudka na lata 2020 – 2027
14. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028
15. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
16. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

## **II. CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU**

### **I OBSZAR: Wsparcie rodziny**

**Cel główny:** Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

#### **Cel szczegółowy:**

Wzmocnienie roli i funkcji rodziny poprzez podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców, a także poprzez udział w spotkaniach i prelekcjach.

### **II OBSZAR: Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.**

**Cel główny:** Pomoc rodzinom w zaspokajaniu podstawowych potrzeb rodziny.

#### **Cele szczegółowe:**

Ograniczenie ubóstwa poprzez realizację programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb: dożywianie, stypendia szkolne, Karta Dużej Rodziny, świadczenia, zasiłki oraz współpraca z Caritas.

### **III OBSZAR: Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.**

**Cel główny:** Ograniczenie sytuacji kryzysowych w rodzinach dysfunkcyjnych.

**Cel szczegółowy:**

Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz monitorowanie sytuacji przez wsparcie pracownika socjalnego.

**IV OBSZAR: Nierówny dostęp do edukacji i rozwoju dzieci i młodzieży.****Cel główny : Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.**

**Cel szczegółowy:** Wzbogacenie oferty edukacyjnej, realizowanie nowych usług i aktywności szkolnej poprzez włączanie spotkań profilaktycznych, pogadanek z osobami do tego przeszkolonymi.

**Oczekiwane rezultaty:**

- Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia i pomocy,
- Wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- Pozostawienie dzieci w miejscu zamieszkania z rodziną,
- Konsolidacja działań różnych instytucji i organizacji pracujących na rzecz rodziny,
- Podniesienie i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku

**Harmonogram Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w gminie Rudka**

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźnik
1.	Prowadzenie działalności profilaktycznej w szkołach wśród młodzieży	Pokazy, pogadanki na temat uzależnień i przemocy	2024-2026	Szkoły, GOPS	Liczba pogadanek, pokazów, spotkań w szkole
2.	Świadczenie pomocy w postaci posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	Zapewnienie ciepłego posiłku dla dzieci w szkole	2024-2026	GOPS, Urząd Gminy	Ilość osób korzystających z posiłków
3.	Praca socjalna świadczona przez pracowników GOPS-u	Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego	2024-2026	GOPS	Liczba rodzin objętych pomocą
4.	Zabezpieczenie w budżecie środków finansowych na pobyt dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	Zapewnienie miesięcznej opłaty za pobyt w pieczy zastępczej	2024-2026	GOPS, Urząd Gminy	Ilość środków własnych i zewnętrznych
5.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na	Współpraca policji, służby zdrowia, kuratorów, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego	2024-2026	GOPS, podmioty uczestniczące w realizacji programu	Liczba spotkań, ilość założonych Niebieskich Kart

rzecz dzieci i rodziny			
------------------------	--	--	--

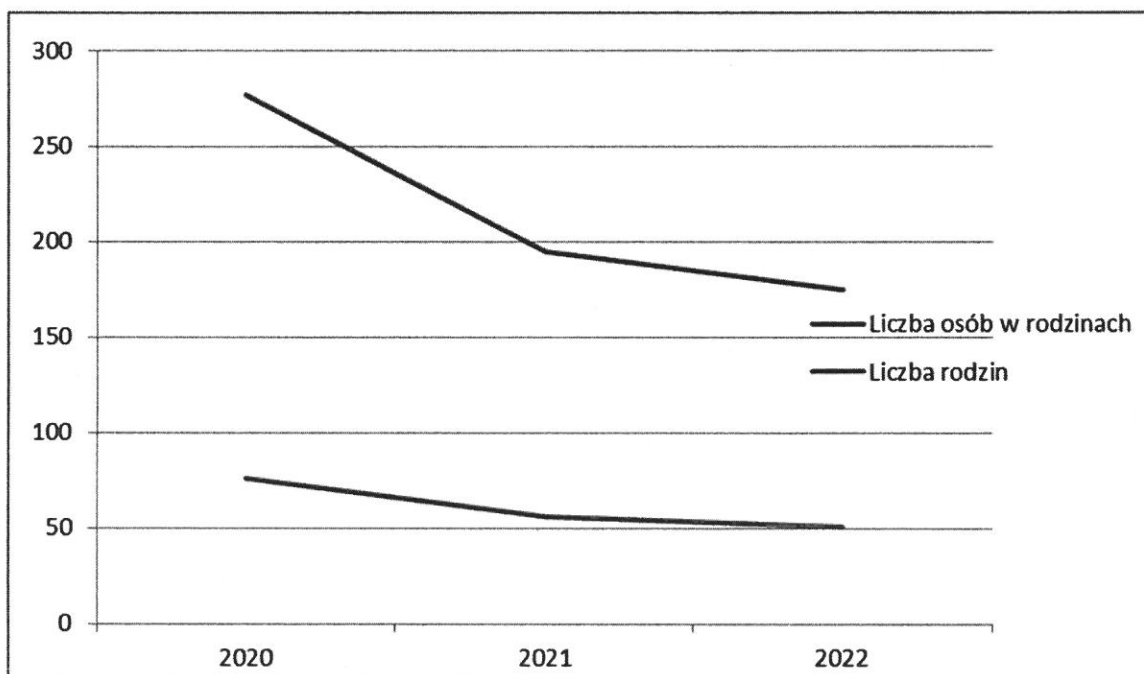
### III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE RUDKA

Według danych Urzędu Stanu Cywilnego w Rudce liczba ludności maleje i według stanu na dzień 31.12.2022 roku wynosiła 1883 osób, w tym 972 mężczyzn oraz 911 kobiet. W Gminie Rudka zamieszkiwało 370 dzieci w wieku 0-17 lat. W przypadku znacznej części mieszkańców rolnictwo stanowi podstawowe źródło dochodu. Wiele mieszkańców pracuje w zakładach pracy na terenie gminy Rudka oraz w okolicznych miejscowościach.

Diagnozę stanu opracowano na podstawie rocznych sprawozdań z MRPiPS oraz danych statystycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudce, danych statystycznych Urzędu Gminy Rudka oraz danych udostępnionych oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

Z pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych korzystało		
Rok	Liczba rodzin	Liczba osób
2020	76	201
2021	56	139
2022	51	124

Korzystający z pomocy społecznej



Wszystkie osoby korzystające z pomocy społecznej objęte są pracą socjalną, która jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin w ich środowisku społecznym. Ma ona na celu rozwinięcie ich aktywności oraz samodzielności społecznej, a także współpracy ze środowiskiem lokalnym i koordynacji działań z instytucjami. Praca socjalna pracowników GOPS polega na udzielaniu porad klientom, pomocy w kontakcie z radcą prawnym, pomocy w udzielaniu świadczeń emerytalno-rentowych, kierowaniu osób na orzeczenie stopnia niepełnosprawności lub udzielaniu pomocy przy kompletowaniu dokumentów, a także

udzielaniu pomocy w załatwieniu formalności związanych z pochówkiem i pomocy w umieszczaniu osób w DPS-ie.

<b>POWÓD PRZYZNANIA POMOCY</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
długotrwała i ciężka choroba	23	17	18
ubóstwo	44	37	33
bezrobocie	30	29	22
niepełnosprawność	23	11	13
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1	0	0
ochrona macierzyństwa	3	6	3
wielodzietność	0	0	0
rodzina niepełna	1	0	0
przemoc domowa	0	0	0
alkoholizm	3	2	2
zwolnienia z Zakładu Karnego	2	1	1
w wyniku zdarzenia losowego	1	0	1
<b>Pracą Socjalną objęte były:</b>			
<b>Rok</b>	<b>Liczba rodzin</b>		
2020	71		
2021	87		
2022	75		

Na terenie Gminy Rudka z przemocą domową spotykają się m.in. policjanci, pracownicy socjalni, lekarze, pielęgniarki, pedagodzy, członkowie GKRPA. W związku z tym, że z przemocą stykają się przedstawiciele różnych instytucji powołano na terenie Gminy Rudka Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej. Wymiana doświadczeń, umiejętności i informacji stanowią właściwą diagnozę, która ukierunkowana jest na problem dziecka i rodziny. Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych zwiększa zapotrzebowanie na konkretną pomoc rzeczową i finansową skierowaną do dzieci i ich opiekunów. Należy wskazać, w jakich aspektach należy pomóc rodzinie, aby prawidłowo mogła funkcjonować i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka.

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na rodzinę wymagają od profesjonalnych służb opracowania specjalistycznych usług socjalnych, a celem pracy socjalnej z rodziną ma być wyjście z kryzysu i samodzielne prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym.

Systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na formy pomocy nie mieszczące się w sferze finansowej, usługowej, czy w naturze. Coraz częściej rodziny poszukują wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego oraz pracy socjalnej. Praca socjalna z rodziną swój początek ma w miejscu gdzie egzystuje podopieczny. Tylko w miejscu zamieszkania podopiecznego pracownik socjalny zastaje zainteresowanego

w prawdziwym (najmniej zafałszowanym) kontekście jego życia. W naturalnym środowisku życia wyraźnie manifestują się możliwe zagrożenia, jak i elementy, na których można budować program pomocowy.

Problemy, jakie dotyczą współczesną rodzinę oraz dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych na etapie, gdy problemy się rozpoczynają. Takie podejście do pracy z rodziną pozwala czasami zapobiec głębokiemu kryzysowi, który może skończyć się odebraniem dzieci rodzicom biologicznym.

Jak wynika z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim w latach 2020-2022 na terenie Gminy Rudka pieczęą zstępczą było objętych dwoje dzieci. W zakresie tym zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Rudka współfinansuje pobyt dwójki dzieci umieszczonych w rodzinie.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2020 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół Interdyscyplinarny w Rudce w 2020 r. objął pomocą 4 rodziny (łącznie 17 osób), w tym 5 kobiet (z czego jedna kobieta była osobą z niepełnosprawnością, a dwie kobiety były osobami starszymi), 4 mężczyzn oraz 8 dzieci. W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego tworzone są grupy robocze (tzw. robocze zespoły interdyscyplinarne) w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W 2020 r. były utworzone 4 grupy robocze oraz odbyły się 4 posiedzenia w/w grup. Pomocą grup roboczych było objętych ogółem 12 osób (4 rodziny), w tym 4 kobiety (w tym jedna kobieta była osobą z niepełnosprawnością, a trzy kobiety były osobami starszymi), 7 mężczyzn (w tym 1 mężczyzna z niepełnosprawnością oraz 3 mężczyzn było osobami starszymi) oraz jedno dziecko. Z danych zebranych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” wynika, iż w 2020 r. 8 osób było dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym 5 kobiet i 3 mężczyzn. W jednym przypadku zdiagnozowano stosowanie przemocy wobec osoby starszej. Statystyki Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudce wskazują, iż podejrzenie, że osoba stosuje przemoc w rodzinie istniało wobec 4 mężczyzn. Dzieci w rodzinach były świadkami przemocy. W 2020 r. do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 5 „Niebieskich Kart – A”.

W 2021 r. funkcjonowało 13 grup roboczych. Członkowie grup roboczych w 2021 r. spotkali się 22 razy. Grupy robocze w 2021 r. objęły pomocą 9 rodzin (w tym ze względu na problem przemocy psychicznej – 9 rodzin, ze względu na problem przemocy fizycznej – 6 rodzin). W związku z działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”, w 2021 r. pomocą objęto łącznie 36 osób. W związku z realizacją procedury „Niebieska Karta” ustalono, iż w 2021 r. na terenie Gminy Rudka 12 osób doświadczyło przemocy (9 kobiet, 2 mężczyzn oraz jedno dziecko). W 2021 r. zdiagnozowano występowanie przemocy w rodzinie wobec 3 osób z niepełnosprawnością oraz 2 osób starszych. Statystyki Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudce wskazują, iż podejrzenie, że osoba stosuje przemoc w rodzinie istniało wobec 11 mężczyzn.

W 2021 r. do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 13 „Niebieskich Kart – A” Wypełniono 10 formularzy „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę „Niebieskie Karty”, natomiast 3 „Niebieskie Karty – A” dokumentowały kolejne zdarzenia stosowania przemocy w ramach toczącej się procedury.

W 2022 r. funkcjonowało 11 grup roboczych. Członkowie grup roboczych w 2022 r. spotkali się 20 razy. Grupy robocze w 2022 r. objęły pomocą 8 rodzin (w tym ze względu na problem przemocy psychicznej – 8 rodzin, ze względu na problem przemocy fizycznej – 7 rodzin). W związku z działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”, w 2022 r. pomocą zostało objętych łącznie 26 osób. W związku z realizacją procedury „Niebieska Karta” ustalono, iż w 2022 r. na terenie Gminy Rudka 12 osób doświadczyło przemocy (6 kobiet, 5 mężczyzn oraz jedno dziecko). W 2022 r. zdiagnozowano występowanie przemocy w rodzinie wobec 3 osób z niepełnosprawnością oraz 2 osób starszych. Statystyki Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudce wskazują, iż podejrzenie, że osoba stosuje przemoc w rodzinie istniało wobec 8 mężczyzn i 2 kobiet. W 2022 r. do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 8 „Niebieskich Kart – A” (1 „Niebieska Karta – A” była wypełniona przez pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudce, natomiast 7 przez funkcjonariuszy Policji). W 2022 r. wypełniono 4 formularze „Niebieska Karta – A” wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”, natomiast 4 „Niebieskie Karty – A” dokumentowały kolejne zdarzenia stosowania przemocy w ramach toczącej się procedury.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudce realizuje program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”. W ramach Programu są realizowane działania dotyczące w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie



dożywiania dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Tą formą pomocy

- w 2020 r. zostało objętych 122 osoby, w tym 14 dzieci 0-7 lat i 50 uczniów;
- w 2021 r zostało objętych 67 osoby, w tym 14 dzieci 0-7 lat i 28 uczniów,
- w 2022 r. zostało objętych 31 osoby, w tym 10 dzieci 0-7 lat i 21 uczniów.

Ponadto są udzielane świadczenia pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym, które zostały wprowadzone w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Z tej formy pomocy w roku szkolnym 2019/2020 w okresie od stycznia do czerwca 2020 r. skorzystało 49 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2020/2021 w okresie od września do grudnia 2020 r. – 33 uczniów, w roku szkolnym 2021/2022 w okresie od stycznia 2022 r. do czerwca 2022 r. skorzystało 23 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2022/2023 w okresie od września 2022 r. do grudnia 2022 r. – 18 uczniów.

Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo wychowawczych.

### **III. ZASOBY GMINY RUDKA**

Program Wspierania Rodziny w gminie Rudka na lata 2024 – 2026 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa się instytucje znajdujące się na terenie Gminy Rudka, które funkcjonują w obszarze profilaktyki społecznej, edukacji, ochrony zdrowia. Są to jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe.

Na terenie Gminy Rudka oraz powiatu bielskiego działają następujące instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny:

1. Urząd Gminy Rudka - dowóz dzieci do szkoły.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, pomoc finansowa, pomoc rzeczowa i pomoc w postaci usług, dożywianie dzieci i osób dorosłych, świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenia rodzicielskie, świadczenia wychowawcze, pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty), Karta Dużej Rodziny.
4. Zespół Interdyscyplinarny w Rudce – przeciwdziałanie problemom przemocy domowej.
5. Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Bielsku Podlaskim – poradnictwo rodzinne, szkolenia rodzin zastępczych, wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bielsku Podlaskim – poradnictwo, pomoc psychologiczną i pedagogiczną, prowadzenie zajęć terapeutycznych indywidualnych w zakresie pomocy logopedycznej, psychologicznej i pedagogicznej.
7. Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim – prowadzenie działalności edukacyjnej, profilaktycznej, prewencyjnej w szkołach, pomoc w zapobieganiu przemocy domowej (procedura Niebieskiej Karty).
8. Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Rudce – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.
9. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. K. Kluka w Rudce - działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.
10. Parafia Rzymskokatolicka p.w. Trójcy Przenajświętszej w Rudce – działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin.

11. Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Królowej Polski w Niemyjach Nowych – działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin.

12. Świetlica socjoterapeutyczna CARITAS w Rudce – wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zapewnienie pomocy rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy.

#### Analiza SWOT

Mocne Strony	Słabe Strony
<p>Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rudka na lata 2020 – 2027 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny; Doświadczenie, wiedza pracowników działających na rzecz rodziny; Dobre rozpoznanie środowisk lokalnych przez pracowników socjalnych, pedagoga szkolnego, dzielnicowego; Dobrze funkcjonująca szkoła; Wykształcona kadra pomocy społecznej; Baza instytucji działających na rzecz rodziny (m.in. GOPS, PCPR, Zespół Szkół, Policja, Sąd, kościoły); Realizowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny; Świadczenia rodzicielskie</p>	<p>1.Wysoki poziom bezrobocia; 2.Wysoki wskaźnik ubóstwa; 3.Ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę; 4.Wzrost liczby zadań przekazywanych gminom do realizacji; 5.Brak mieszkań chronionych i socjalnych; 6.Brak współudziału rodziców w zakresie edukacji dzieci; 7.Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinach; 8.Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych; 9.Ograniczony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (za małą ilość jednostek); Ograniczone środki na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>1.Spadek bezrobocia; 2.Zatrudnienie asystenta rodziny; 3.Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników działających na rzecz rodziny (m.in. pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagoga i wychowawców szkolnych, policjantów); 4.Edukacja rodziców; 5.Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; 6.Funkcjonowanie zespołu Interdyscyplinarnego; 7.Zwiększenie środków finansowych, w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania; 8.Realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia; 9.Współpraca rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych; Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	<p>1.Zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia”; 2.Wzrost kosztów utrzymania rodzin; 3.Rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm, uzależnienia); 4.Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców; 5.Ograniczenie środków finansowych na edukację; 6.Brak środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; 7.Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”; 8.Brak środków na zatrudnianie asystentów rodziny; 9.System wychowania bezstresowego, bez zasad i wymagań; Szkodliwe wzorce i konsumpcyjny styl życia Długie i biurokratyczne procedury; Destrukcyjna rola mediów;</p>

#### IV. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) Dzieci i młodzież którym rodzina nie zapewnia należytej opieki;
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci.

## **V. REALIZATORZY PROGRAMU**

Realizatorami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rudka będzie przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacje pozarządowe i kościoły.

## **VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, dotacji budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

## **VII. MONITORING I EWALUACJA**

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudce. Program jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu służy sprawdzaniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć.

Na potrzeby ewaluacji i monitoringu przyjęte zostaną wskaźniki:

- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej
- liczba rodzin korzystających z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”
- liczba rodzin korzystających z innych systemów wsparcia dla rodzin : Karta Dużej Rodziny
- liczba rodzin korzystających ze stypendiów szkolnych i zasiłków rodzinnych
- liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
- liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będzie poprzez przedkładanie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy w Rudce sprawozdań z realizacji Programu, sporządzonych na podstawie uzyskanych informacji.

Sporządzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu telefonicznego, o którym mowa w art.187 ust.3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

## **VIII. PODSUMOWANIE**

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii i Integracji Rozwiązywania Problemów Społecznych. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Rudka oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmięczenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału, jaki posiada.

Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

Przewodniczący Rady Gminy

**Lukasz Niemyjski**